

MODERNIZACJA BIBLIOTEKI

WSPARCIE MINISTERSTWA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO DLA PLANÓW ROZWOJU INFORMATYZACJI BIBLIOTEKI UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

Ewa Adaszyńska
Biblioteka Uniwersytecka

Biblioteka Uniwersytecka modernizuje infrastrukturę informatyczną, konsekwentnie realizując plany rozwoju systemu komputerowego. Efektem tych zmian jest nowoczesny zintegrowany system zarządzania biblioteką oparty na nowoczesnym sprzęcie i oprogramowaniu.

W ramach realizacji tego planu biblioteka zakupiła nowy serwer typu blade oraz upgrade oprogramowania środowiskowego *Progress* do wersji *Enterprise*. Wymieniła terminale tekstowe na sprzęt z oprogramowaniem w wersji graficznej. Wdrożyła nową wersję programu komputerowego *Prolib M21*. Migracja systemu do nowej wersji programu połączona została z konwersją danych do formatu *MARC 21* - standardu światowych baz bibliotecznych. Połączyła bazy danych sieci bibliotecznej: opisów bibliograficznych i inwentarzowych, bazy czytelników i dane dotyczące wypożyczeń. Bazy te przeniesione zostały na nowy sprzęt z dwóch odrębnych serwerów - *Librarius* i *Junony*. Biblioteka uruchomiła elektroniczne wypożyczalnie bibliotek specjalistycznych oraz wdrożyła elektroniczną obiegówkę. *Prolib* poprzez moduł *Student* współpracuje z uczelnianym systemem rekrutacji oraz systemem *Dzieskanat*.

Rozbudowana została Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa, wzbogaciła się ona o specjalistyczne oprogramowania do tworzenia i przeszukiwania zasobów cyfrowych. Powstała nowa cyfrowa kolekcja dedykowana osobom z dysfunkcją wzroku, która jest częścią planu tworzenia przyjaznego środowiska dla osób niepełnosprawnych. Biblioteka cyfrowa po awarii sprzętowej zainstalowała została na nowym serwerze.

Równolegle z planami rozwoju komputeryzacji, biblioteka realizuje prace nad projektem i przygotowaniem nowej biblioteki. Zintegrowany system zarządzania biblioteką *Prolib* jest spójny z nowymi rozwiązaniami planowanymi w projekcie - z nowoczesnym radiowym systemem zabezpieczenia i kontroli zbiorów *RFID (Radio Frequency Identification)* oraz z modułem wolnego dostępu do zbiorów *SWD*.

Plany modernizacji infrastruktury bibliotecznej powiązane są z projektem budowy nowej biblioteki uniwersyteckiej oraz planowanym tam nowoczesnym systemem zabezpieczeń w technologii radiowej. Projekt budowy finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Składniki sprzętowe

systemu *RFID* sfinansowane są ze środków tego projektu jako część inwestycji budowlanej. Projekt nie uwzględnia jednak sfinansowania całości.

Wielkim wsparciem jest dla nas Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które w ramach środków na upowszechnianie nauki dotuje biblioteki w ogłaszanych dwa razy do roku konkursach. Rozporządzenie ministra z września 2010 r. przywróciło bibliotekom prawo do ubiegania się o finansowe wsparcie na tworzenie, przetwarzanie, udostępnianie i upowszechnianie informacji naukowych i naukowo-technicznych. Prawo do dotacji dla bibliotek wynika z zapisów *Ustawy o zasadach finansowania nauki z kwietnia 2010 r.*

Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego, korzystając z tej możliwości, pozyskała z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego trzy dotacje na informatyzację biblioteki w ramach środków na finansowanie działalności upowszechniającej naukę, tzw. *DUNów*. Zgodnie z umowami zawartymi od listopada 2011 do lipca 2012 r. dotacje ministerialne wyniosły łącznie 404.983 zł, wszystkie projekty zakończą się w 2012 r.

Dotacje przyznane na rozwój infrastruktury informatycznej biblioteki to 135.515 zł na realizację zadań projektu pierwszego, 195.728 zł na zadania projektu drugiego i 73.740 zł na projekt trzeci.

Przyznane środki przeznaczone są na planowy rozwój informatyzacji biblioteki powiązany z projektem budowy nowoczesnej biblioteki akademickiej. Wiążą się również z rozwojem kompleksowego systemu zarządzania biblioteką *Prolib*, oraz rozbudową Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej i kolekcji cyfrowej dla osób niewidomych.

Pozyskane z pierwszego projektu środki - 135.515 zł biblioteka przeznaczyła na dofinansowanie części działań zawartych w planach rozwoju zintegrowanego systemu zarządzania biblioteką *Prolib*. Dofinansowany został zakup oprogramowania *Progress Enterprise* umożliwiający integrację baz danych biblioteki uniwersyteckiej oraz proces ich scalania. Projekt zakończył się w sierpniu br.

Dotacja do projektu drugiego w wysokości 195.728 zł przeznaczona została na zadania związane z rozwojem infrastruktury informatycznej Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz systemu zabezpieczenia zbiorów poprzez zakup specjalistycznego oprogramowania do obsługi baz danych. Projekt objął zakup modułu wolnego dostępu do zbiorów *SWD*, zakup etykiet w technologii *RFID* oraz oprogramowania dla potrzeb Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej dla Niewidomych.

Dotacja do projektu trzeciego w wysokości 73.740 zł przeznaczona została na utworzenie procedur wspomagających przygotowanie zbiorów do wolnego dostępu w nowej bibliotece oraz zakup specjalistycznego oprogramowania dla tworzenia zasobów Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej.

Projekty są ze sobą powiązane. Nadrzędnym elementem wiążącym całe przedsięwzięcie jest budowa i wyposażenie nowego budynku biblioteki uniwersyteckiej - otwartej regionalnej biblioteki naukowej nastawionej również na współpracę z euroregionem. Zgodnie z planem budynek oddany zostanie do użytku w grudniu 2012 roku. Będzie to realizacja popularnej w świecie idei biblioteki otwartej bez barier przestrzennych i organizacyjnych. Czytelnicy będą mieli do dyspozycji duże obszary wiedzy z wolnym dostępem do zbiorów i usług. Trwają intensywne prace przygotowawcze - kodowania w nowych syste-

mach elektronicznych *SWD* i *RFID* około 150 tysięcy zbiorów, wytypowanych wcześniej według nowej klasyfikacji wewnętrznej. Docelowo zmierzać będziemy do wyeksponowania około 400 tysięcy zbiorów w obszarach wolnego dostępu. W nowej bibliotece nastąpi zmiana ułożenia wybranych zbiorów zgodnie z nowym układem, zmieni się też sposób dostępu - z magazynowego na otwarty.

Moduł *SWD* jest spójny z systemem zabezpieczenia zbiorów w technologii *RFID*. *SWD* pozwoli nam na zrealizowanie dużego przedsięwzięcia, które obejmie przygotowanie i przeprowadzkę zbiorów oraz ich uruchomienie w nowej siedzibie i w innej organizacji.

RFID to z kolei najbardziej nowoczesna i funkcjonalna metoda zabezpieczenia i identyfikacji zbiorów, która umożliwi także samoobsługowe korzystanie ze zbiorów w wolnym dostępie. Dzięki urządzeniom *SelfCheck* i *BookDrop* czytelnicy będą mogli samodzielnie wypożyczać i zwracać książki bez udziału bibliotekarza.

W planach nowej biblioteki zawarty jest też projekt bazy szkoleniowo-edukacyjnej dla redaktorów obsługujących bibliotekę cyfrową w ramach praktyk zawodowych i staży naukowych, przygotowujący do współtworzenia zasobów Zielonogórskiej Biblioteki Cyfrowej.

Realizacja planów biblioteki, powiązanych w spójny system, tworzy wizję nowoczesnej biblioteki hybrydowej z nowoczesnym zapleczem i wysokim poziomem usług oraz nowoczesną przestrzenią cyfrową otwartą na krajowe i światowe osiągnięcia naukowe.

NOBLISTA POPROWADZI ZAJĘCIA NA UNIWERSYTECIE ZIELONOGÓRSKIM

Od 1 października 2012 r. dr Robert H. Thomas - laureat Pokojowej Nagrody Nobla z 2007 r. - jest profesorem wizytującym na Wydziale Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego. W nowym roku akademickim Profesor Thomas poprowadzi zajęcia ze studentami na kierunku *ochrona środowiska* - studia licencjackie oraz na studiach magisterskich na specjalności *ochrona zasobów naturalnych*.

Zajęcia będą prowadzone w formie wykładów i zajęć ćwiczeniowych o charakterze seminaryjnym, w języku angielskim. Wykłady, zgodnie z regulaminem mają charakter otwarty, więc mogą w nich uczestniczyć wszyscy studenci UZ zainteresowani tą tematyką. Profesor R. Thomas będzie przyjeżdżał na zajęcia dwa razy w miesiącu w semestrze zimowym i semestrze letnim.

Tematyka zajęć:

1. Past global climate - Globalny klimat w przeszłości;
2. Is the world getting warmer? - Czy świat staje się cieplejszy?
3. Recent consequences of climate warming - Konsekwencje ocieplenia klimatu;
4. Remote sensing provides a window on the world - Teledetekcja oknem na świat;
5. The Greenhouse Effect - Efekt cieplarniany;
6. Greenhouse gases - where do they come from? - Gazy cieplarniane - skąd się biorą?
7. Climate Models: how do they work, and should we believe them? - Modele klimatyczne - jak działają i czy możemy im ufać?
8. Future climate under different greenhouse conditions - Przyszły klimat w różnych warunkach efektu cieplarnianego;
9. What can be done to slow warming, and prepare for it? - Co można zrobić dla spowolnienia ocieplenia klimatu i jak się do niego przygotować?
10. What is actually being done to slow warming? - Co w istocie uczyniono dla spowolnienia ocieplenia klimatu?
11. Future consequences: food, water, environment and species survival - Przyszłe konsekwencje: żywność, woda, przetrwanie gatunków;
12. Future consequences: sea-level rise - Przyszłe konsekwencje: wzrost poziomu mórz;
13. A changing world in the polar regions - Zmieniający się świat w obszarach polarnych;
14. Life on Earth in 2100? - Życie na Ziemi w roku 2100?

esa